

Premiér Fiala a ministr Blažek vysílají kontroverzní zahraniční signály

29.5.2024 - | Transparency International ČR

Na úvod nejprve doplním, že svůj profesní život trávím převážně prací v mezinárodním nevládním sektoru, takže jsem samozřejmě „nečekaně“ tímto prostředím tak trochu determinován a nastavení vnímání v oblastech dotýkající se lidských práv, respektive korupce, se v mém případě pohybuje v jiném módu senzitivity.

A právě korupce je jedním z klíčových faktorů, který stojí za porušováním lidských práv. Považuji tak za svou povinnost nenechat toto dění alespoň bez písemné reakce.

Platí zákony a pravidla pro všechny?

Nejprve se tedy podívejme, co že si to vlastně Mezinárodní trestní soud (International Criminal Court - ICC) sídlící v nizozemském Haagu a jeho hlavní žalobce Karim Khan dovolili, že to rozlítlo Petra Fialu.

Khan na tiskové konferenci ICC oznámil, že usiluje o vydání zatykačů na lídra palestinského Hamásu Jahjá Sinvára a izraelského premiéra Benjamina Netanjahua (Likud). Jedná se o podezření z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti související s teroristickým útokem Hamásu ze 7. října 2023 a poté deklarovanou válkou ze strany Izraele.

Žalobce dále požaduje zatykače na izraelského ministra obrany Jo'ava Galanta (Likud). A dále na dva další vedoucí představitele Hamásu Muhammada Dajfa a Ismaila Haníje.

ICC nyní celý návrh posoudí a poté rozhodne, zda vůbec a na koho všeho, zatykače vydá. O to bizarněji a unáhleněji působí sdělení českého premiéra na sociální síti X. V kontrastu se slovy prezidenta USA Joe Bidena (Demokrati), který odsoudil ICC zejména za srovnání Hamásu s Izraelem, je vyjádření Petra Fialy jednoznačně vyhrčenější bez potřebného diplomatického taktu.

Návrh hlavního prokurátora ICC vydat zatykač na představitele demokraticky zvolené vlády společně s vůdci islamistické teroristické organizace je děsivý a zcela nepřijatelný.

Nesmíme zapomínat, že to byl Hamás, kdo v říjnu zaútočil na Izrael a zabil, zranil a unesl tisíce...

— Petr Fiala (@P_Fiala) May 20, 2024

Naopak například Belgie, Norsko či Německo by mezinárodní dohody a právo dodrželi a s potenciálním zadržením možných obžalovaných by neměli problém, což dle Tomáše Pojara, poradce premiéra pro národní bezpečnost, není s ohledem na Izrael případ Česka.

Proč je ostrá kritika Petr Fiala na účet ICC nevhodná? Jedná se o politické zpochybnění nestrannosti Mezinárodního trestního soudu, s jehož statutem Česko, stejně jako dalších 123 států, souhlasilo. Narozdíl třeba od USA či Izraele a dalších několika zemí.

Český předseda vlády naznačuje, že volení demokratičtí politici nemohou být stíháni za porušení

zákonů. Podkopává tak hodnoty právního státu, na kterých ČR jako členská země EU stojí a kterými se na globální scéně často zaštiťuje. Není vhodné napadat nezávislé mezinárodní instituce, což pak vyhovuje autoritářským státům jako je třeba Rusko.

Další linií jsou lidská práva a jejich univerzálnost a nedělitelnost. Marketingový tým šéfa ODS je šmahem několika online slovy škrtá tím, že se zasekává v čase a na jedné události.

Pane premiére, mandát neznamená beztretnost, pravidla a zákony platí v demokratické společnosti pro všechny, včetně politiků, a nelze je aplikovat podle tohoto, komu zrovna fandíte na domácí či globální scéně.

Beztretnost pro mocné je cesta zpět

Teroristický čin, kterého se Hamás dopustil, je neomluvitelný, zasluhuje jen opovržení a viníci musí být potrestáni. Totéž platí pro všechny zapojené, kteří od 7. října, tedy za více než půl roku trvání konfliktu, neváhají páchat válečné zločiny a zločiny proti lidskosti.

V médiích se denně můžeme dozvídat o strašlivé situaci palestinských obyvatel v pásnu Gazy, stejně tak o hrozných osudech izraelských rukojmích. Spravedlnost má měřit všem stejným metrem a ICC tomu jde naproti.

Když v březnu loňského roku ICC vydal zatykač na diktátora Vladimira Putina z důvodu únosů ukrajinských dětí z okupovaných území do Ruské federace, byl Petr Fiala jednoznačně pro. Proč teď přišla změna?

Vydání zatykače na Vladimira Putina pro podezření z válečných zločinů jasně ukazuje, jak brutálně a v rozporu s mezinárodním řádem Rusko na Ukrajině postupuje.

V tuto chvíli je důležité, aby mezinárodní společenství pokračovalo v silné podpoře ukrajinských obránců, kteří bojují...

— Petr Fiala (@P_Fiala) March 17, 2023

ODS se s oblibou zaštiťuje lidskoprávním odkazem Václava Havla. Zatím to ale vypadá jen na politický marketing, když dojde na férové lámání chleba jako v případě Palestiny a Izraele.

Ačkoliv zahraniční politika současné pětikoalice týkající se války na Ukrajině vyvolané ruskou agresí je jedním z mála pozitivních bodů české vládní politiky, výjimky se najdou i v tomto kabinetu.

Náhubkový zákon po vzoru Putina

Nyní se přesuneme z Blízkého východu za aktuálním děním na Kavkaze. ČTK přinesla zprávu po pražském setkání Pavla Blažka s jeho gruzínským protějškem Ratimem Bregadzem (Gruzínský sen). Stranou zájmu novinářů nemohl zůstat kontroverzní zákon o zahraničních agentech, kvůli kterému v Gruzii dlouhodobě demonstrují tisíce lidí. Sám Blažek poté věc zvedl i na jeho oficiálním účtu na síti X.

Zde jsou má slova o Gruzii tak, jak je přesně zachytila ČTK. Každý je může porovnat s obviněními @MarketkaG, jež uvádím níže. Ona mne tradičně, „demokraticky“ necitovala.

□ „Za jednu ze základních chyb považuji to, když se díváme našima očima na jakýkoliv

jiný stát, který má... <https://t.co/EHWWwRAudJ>

— Pavel Blažek (@blazek_p) May 18, 2024

Ted' trochu kontextu. V Gruzii vládne strana Gruzínský sen s nynějším předsedou vlády Irakli Kobachidzem. Stranu v roce 2012 založil tamní podnikatel, miliardář a poté na přelomu let 2012 a 2013 premiér země Bidzina Ivanišvili.

Ivanišvili je dlouhodobě skrze své obchodní praktiky napojen na Rusko. Jeho byznys v Rusku by těžko mohl fungovat bez souhlasu Kremlu. Z Gruzie se tak za pomoci jeho strany, kterou z pozadí nadále ovládá, snaží vytvořit daňový ráj pro Ruskou federaci.

Na to dlouhodobě upozorňují nezávislá média a protikorupční organizace, jednou z nich je i Transparency International Gruzie pod vedením ředitelky Eky Gigaury. V reportáži BBC hovoří o výhrůžkách, kterým čelí a také o propojení a vlivu ruských oligarchů na gruzínskou vládu.

Personal threats and attacks on Georgian civil society are a daily reality in Georgia.

In this interview with @bbcrussian, I discuss the threats I've received, the vital work @Transparency_GE does, and the influence of the Russian oligarch on the Georgian government. pic.twitter.com/86JfPrjUMv

— Eka Gigaury (@ekagigaury_) May 17, 2024

Gruzínský sen tak přispěchal po vzoru Putina s návrhem legislativy o zahraničních agentech, který i přes veto prezidentky Salome Zurbušviliové, byl prosazen. Jeho cílem není nic jiného, než umlčet novináře a zlikvidovat nepohodlné nevládní organizace. Pro pochopení závažnosti situace uvedu příklad, v Rusku musela mimo jiné ukončit působení národní kancelář Transparency International.

V EU je průkopníkem těchto metod maďarský premiér Viktor Orbán (Fidesz), který se konstantně snaží skrze zákony umlčovat své odpůrce. O podobné legislativní kroky náhubkující kritiky také aktivně usiluje vláda Roberta Fica (SMER) na Slovensku.

Obě členské země sedmadvacítky se tak dostávají pod drobnohled Evropské komise. Brusel ale kritizuje i gruzínskou vládu. Gruzie je totiž od prosince 2023 kandidátskou zemí EU a její nynější kroky ohrožují politickou integraci. A Spojené státy nově jako odpověď Tbilisi zavádějí vízové restrikce.

Není nálepkování jako nálepkování

Vyjádření Pavla Blažka bagatelizující situaci v Gruzii je tak plné paradoxů. Šéf české justice vychází z informací od jediného zdroje, a to právě od gruzínského ministra.

Jeho mateřská ODS neváhá nálepkovat jako „proruské“ kde koho, od jejich kritiků až po opoziční politiky – dodejme za výrazně slabší prohlášení či kroky – tady ale zaznělo jasné ne.

Pane ministře, doporučuji si zjistit prvně více informací z více relevantních zdrojů a pak se teprve veřejně vyjadřovat. Podobné mediální zmínky totiž škodí zahraniční pověsti Česka, kterou Ministerstvo zahraničí ČR v posledních letech nastartoval správným směrem.

Ministr Blažek ale de facto nepřekvapil. Má pověst člověka, který se domluví s kýmkoliv od

exprezidenta Miloše Zemana, přes prokremelského překupníka s vlivem Martina Nejedlého, až třeba po gruzínského ministra spravedlnosti.

Pavel Blažek jasně ukazuje, že to s hodnotami právního státu nebude v jeho případě tak horké, jak se kasá na síti X. Neváhá kritizovat média a občanský sektor, jakmile se dotýkají kauz jeho spolustraníků i jeho samotného. Nabízí se tedy otázka, jestli mu tato kontroverzní legislativa vlastně nekonvenuje.

Lží a mnoho zavádějících nepřesností od @OndrejKopecky z @Transparency_CZ kontra fakta a pravdivá argumentace ze strany Marka Bendy...

To bylo dnešní 'Pro a proti' v @CRoPlus, kterou si fakt poslechněte zde...<https://t.co/bTjpy2kmqe>

— Pavel Blažek (@blazek_p) June 26, 2023

A uvidíme také, zda po volbách do Sněmovny na podzim 2025 nebude za ODS vyjednávat o sestavení nové vlády s oligarchou a „velkým bojovníkem s korupcí“ Andrejem Babišem (ANO).

<https://www.transparency.cz/premier-fiala-a-ministr-blazek-vysilaji-kontroverzni-zahranicni-signaly>